

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 18

Fylke:

øre og Romsdal

Tilleggsspørsmål nr.

Herad:

Stordal

Emne: Joletre og Jolehalm

Bygdelag:

Oppskr. av: Peter Stavdal.

Gard:

Stavdal

(adresse): Stordal

G.nr. 88

Br.nr. 1

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Joletre er svært almindeleg i kvar heim. Men det er ikkje av gamall dato. Lærar og kyrkjesongar P. Hove kom heim frå Trosø Lærarskuleca 1875 og fekk skulepost i Vinje skule i Stordal.. Han var det som fekk til den første joletreffest. Han fortalde meg sjølv eingong at Nils-Karl på Høve vart so begeistra for joletre at han fekk til eil lita insamling på festen, til lærar P Hove, for hans utlegg til pynt på joletre.

Rundt 1900 talet var det joletreffest i kvar skulekrins og i det Frisinna Ungdomslag. Ungdomslaget heldt festen nyttarsdag. I Stavå-skule 3dje dag i jol. Seinare kom "sundagsskulen" Og bedehuset med sin. Ca. 1915 kan ein først seia at det vart ålment med joletre i heimarne,

I den Første tid var det alltid fure som var brukt til joleter. Frå 1930 er det mest gran. Størelsen varierer frå ein 2 1/2 meter i heimarne til ca. 4 meter i dei større fosamlingshus.

Jola I heimarne var først og fremst maten og so øletsin høgsesong. Småhakka eine på golvet og blankpussa messingstaka med heimesøypte talgljos i

2
sette prikken åver ien..

Joletreet vert pynta med glaskule og ljós, Og det er vel hest husmora som pynta joletreet. Men so ungt av alder som joletre er i heimarne, er det vel ikkje rett å seia noko visst om det.

Trur det er slik at når ein hev ete kveikja om jolekvelden vert joletre set fram på golvet.-- Fordet sett burt i ei krå -- So tek alle i huskyden kvar andre andre i henderne og syng jolesalmar.--I all fall hev det vore slik i min heim.

Det var skjikk før at alle skulde liggja inn i stova i stova der det var fjølt i jolehelga. Joleaftan når dei dei skulde leggja seg , bar dei halm inn i stova til underlag, og so sengklede der op på .--Halm var underlag alle senger før i tia. Eg hugsar at det var laga slik "flatseng" i 1903

5112